



Изх. № 21/15.09.2025 г.

ДО МИНИСТЪРА НА ФИНАНСИТЕ
Г-ЖА ТЕМЕНУЖКА ПЕТКОВА

С КОПИЕ ДО:

АГЕНЦИЯ ПО ВПИСВАНИЯТА
НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ ПО ПРИХОДИТЕ

СТ А Н О В И Щ Е

на Български център за нестопанско право (БЦНП), гр. София, ул. „Христо Белчев“ № 3, ет. 2

Относно: Приложението на правилата за изменение и обявяване на документи на търговски дружества, оценка на проспекти уредени в Закона за въвеждане на еврото в Република България по отношение на ЮЛНЦ

УВАЖАЕМА Г-ЖО ПЕТКОВА,

Български център за нестопанско право (БЦНП) е фондация, регистрирана съгласно българското законодателство през 2001 г. като юридическо лице с нестопанска цел в обществена полза. Мисията на БЦНП е да оказва подкрепа при изработване и прилагане на закони и политики с цел развитие на гражданското общество, гражданското участие и доброто управление в България. БЦНП следва мисията си, вярвайки, че развитието на правната рамка на нестопанските организации е основен механизъм за създаване на независимо и проспериращо гражданско общество.

С приетия през август 2024 Закона за въвеждане на еврото в Република България (ЗВЕРБ) се уреждат принципите, правилата и процедурите за въвеждане на еврото като парична единица на Република България. Целта на ЗВЕРБ е да осигури безпроблемното въвеждане на еврото в Република България и да повиши прозрачността и информираността за процеса на въвеждане на еврото в страната.

С чл. 32 на ЗВЕРБ се уреждат правилата за „изменение и обявяване на документи на търговски дружества, оценка на проспект,“ а с чл. 33 ЗВЕРБ се урежда автоматичното превакутиране на вписания в търговския регистър размер на капитала на дружество с ограничена отговорност, акционерно дружество и командитно дружество с акции, както

Стр. 1 от 4



и вписаната номинална стойност на акциите в акционерно дружество и в командитно дружество с акции. Доколкото обаче в ЗВЕРБ няма изрична уредба по отношение на юридическите лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ), то следва по тълкувателен път да се обоснове дали ЮЛНЦ са длъжни да обявят изменени във връзка с превалутирането учредителни документи в РЮЛНЦ прилагайки се чл. 32 ЗВЕРБ по аналогия както и длъжна ли е Агенция по вписванията да превалутира служебно вписаните размери на първоначални имуществени вноски или учредителни дарения по партидите на ЮЛНЦ в РЮЛНЦ прилагайки по аналогия чл. 33 ЗВЕРБ.

С настоящето становище изразяваме категорична позиция, че:

- чл. 32 ЗВЕРБ е неприложим по отношение ЮЛНЦ;
- от ЗВЕРБ и от процеса по приемане на еврото не произтичат задължения за ЮЛНЦ за обявяване на актове или заявяване на промени в РЮЛНЦ;
- Агенция по вписванията следва служебно да превалутира съгласно правилата на чл. 13 ЗВЕРБ вписаните по партидите на ЮЛНЦ в РЮЛНЦ първоначални имуществени вноски или учредителни дарения.

Мотивите ни за това са:

Правилата за изменение и обявяване на документи на търговски дружества, оценка на проспект са приложими единствено по отношение на търговските дружества

Както в мотивите на Министерски съвет за приемане на ЗВЕРБ така и в [Националния план за въвеждане на еврото в Република България](#) е „констатиран като съществен за въвеждането на еврото въпросът за превалутирането и закръгляването на остойностените данни, свързани с капитала на търговските дружества, които подлежат на вписване в Търговския регистър.“

Капиталът на търговско дружество както и неговото дялово разпределение имат съществено значение както за вътрешните отношения в юридическото лице така и за правоотношенията между юридическото лице и трети лица. Капиталът изпълнява гаранционна функция в защита интересите на кредиторите (например чл. 109 ТЗ), а дяловото му разпределение е от значение за определяне на правата и задълженията на съдружниците или акционерите. Дяловете от капитала също така могат да бъдат прехвърляни, наследявани и заповорирани. Във връзка с преминаването към еврото и превалутирането също така няма вече да е възможно капиталът и съответно дяловете да са единствено цели числа левове (евро). Самото превалутиране ще наложи да има дружества с размер на капитала число с еурова равностойност закръглено до втория знак след десетичната запетая (чл. 13 ЗВЕРБ и във връзка стойността на курса евро-лев, който не е цяло число). Поради това например се е наложило и изменение на чл. 117 ТЗ, с което вече минималната стойност на дял в капитала на дружество ще е един евро цент, а не едно евро (до сега тази минимална стойност беше един лев).



С оглед тези важни функции на капитала на търговските дружества и неговото разпределение по дялове и с цел защита на гражданския оборот може да се обоснове, че е пропорционална мярка по силата на закон (чл. 32 ЗВЕРБ) търговците да са задължени да обявят в Търговския регистър учредителните си документи (дружествени договори/устава) с превалутирани стойности на капитала и дяловете му. Това ще спомогне за предотвратяване на спорове. Т.к. самото превалутиране не е същинска промяна, ЗВЕРБ предвижда актуализираните актове подлежащи на обявяване да са само заверени от представляващ, а не изменени по предвидения в ТЗ ред. Следва да се отбележи, че сходна мярка е била предвидена по отношение на търговците и при аналогичния процес по деноминация през 1999 г. със Закона за деноминация на лева.

Задължения за обявяване на актове или вписване на промени за юридическите лица с нестопанска цел не са формулирани в ЗВЕРБ. Такива не е имало и при извършване на деноминацията през 1999 г. ЮЛНЦ не са и обект на анализ в [Националния план за въвеждане на еврото в Република България](#). Това е така защото ЮЛНЦ нямат капитал. В общия случай фондациите учредени по реда на ЗЮЛНЦ имат учредителни дарения в пари, а сдруженията могат да имат първоначални имуществени вноски. Размерът на учредителното дарение/първоначалните имуществени вноски е част от съдържанието на учредителния акт/устав и подлежи на вписване в РЮЛНЦ (чл. чл. 18, чл. 20 и чл. 34 ЗЮЛНЦ). Стойността на учредителното дарение/първоначалните имуществени вноски е константа и не подлежи на промени като капитала на дружество. На следващо място, учредителното дарение/имуществените вноски влизат в общото имущество на ЮЛНЦ, без то да има функциите на капитала, както е при търговците, с присъщите за капитала на търговско дружество гаранционни и разпределящи права и задължения функции. Поради това правни норми въвеждащи правила свързани с капитал на търговско дружество не могат да се прилагат по аналогия или съответно по отношение на ЮЛНЦ.

Нещо повече - задължения за ЮЛНЦ да обявяват изменени актове във връзка с превалутиране на суми посочени в тях не могат да се обосноват с аргументи за защита на оборота, защита правата на съдружниците и третите лица. Затова и такива биха представлявали необоснована административна тежест засягаща правото на сдружаване, която не би могла да премине тестовете за необходимост и пропорционалност (чл. 11, ал. 2 ЕКПЧ).

Агенция по вписванията е длъжна служебно да превалутира вписаните по партидите на ЮЛНЦ в РЮЛНЦ размери на учредителни дарения/ първоначални имуществени вноски на база принципите на ЗВЕРБ

Съгласно чл. 6 ЗВЕРБ „в процеса на въвеждане на еврото в Република България се прилагат ... принципът на ефективност и икономичност, принципът на прозрачност и принципът на приемственост и автоматично превалутиране на суми от левове в евро.“

По отношение на търговските дружества принципът на автоматично превалутиране на суми от левове в евро във връзка с вписаните в търговския регистър обстоятелства е изпълнен чрез чл. 33 ЗВЕРБ:



Чл. 33. (1) На датата на въвеждане на еврото вписаният в търговския регистър размер на капитала на дружество с ограничена отговорност, акционерно дружество и командитно дружество с акции, както и вписаната номинална стойност на акциите в акционерно дружество и в командитно дружество с акции автоматично се заменят със стойностите в евро и евроцентове, определени съгласно чл. 31, ал. 1, 2 и 4.

(2) Превалутирането по ал. 1 се извършва служебно от Агенцията по вписванията.

Доколкото методът за превалутиране е ясно формулиран в чл. 13, ал. 1 ЗВЕРБ, към който препраща и цитираният в чл. 33 чл. 31, то няма пречка чл. 33 да се приложи по аналогия и за ЮЛНЦ. Служебното превалутиране на вписаните по партидите на ЮЛНЦ учредителни дарения/първоначални имуществени вноски е необходимо с оглед цялостното преминаване към новата валута, пропорционално е като мярка, т.к. изпълнява целите на закона с възможно най-малка намеса в правната сфера на частните субекти и не представлява ограничение на правото на сдружаване, т.к. не съставлява допълнителна административна тежест.

УВАЖАЕМИ Г-ЖО ПЕТКОВА,

Считаме, че възприемането на изразеното от нас становище ще подпомогне плавния преход към новата валута без незаконосъобразни намеси в правото на сдружаване гарантирано от Конституцията на Република България и международните договори за защита правата на човека, по които България е страна. Предварително Ви благодарим за съдействието!

С уважение,

Надя Шабани,
Директор на БЦНП